GeniaaL gedacht

ADHEMAR BULTHEEL

Adhemar Bultheel is professor-emeritus aan de Faculteit Ingenieurswetenschappen, verbonden aan de Afdeling Numerieke Analyse en Toegepaste Wiskunde van het Departement Computerwetenschappen. Hij heeft jarenlang opleidingsonderdelen in de toegepaste wiskunde gedoceerd en is dan ook een vaste waarde in de herinneringen van vele alumni.

Het is alsof ik alleen op de wereld ben en de zon aan de horizon alleen voor mij opkomt.

KNALKATER

Ik had het hier vorig jaar al over het joelfeest, maar misschien moet ik het ook eens hebben over de jaarwisseling die daarmee samenhangt.

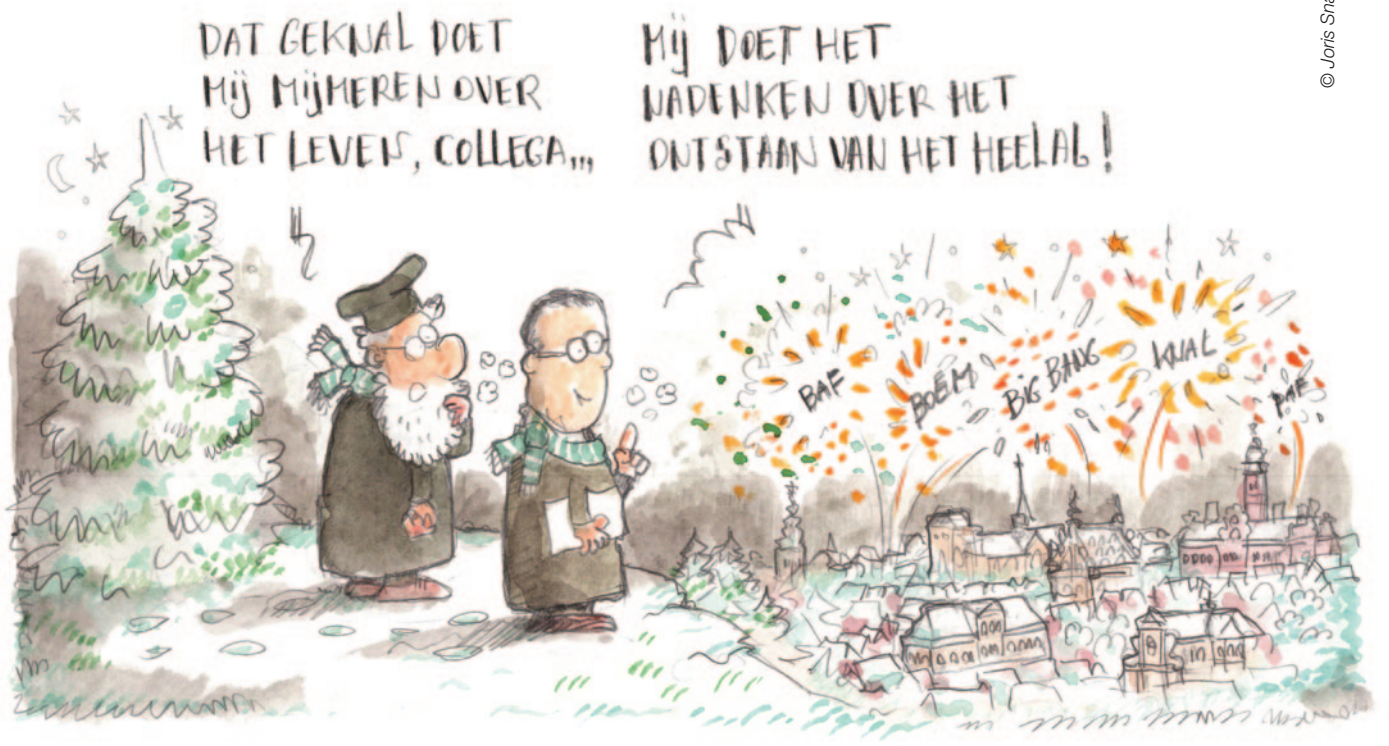
De rekenaars uit onze prehistorie waren knap genoeg om uit te vissen dat de winterzonnewende, het moment waarop de dagen weer beginnen te lengen, zo ongeveer op 21 december valt. Om dat te vieren werd er een joelfeest georganiseerd en daarna kon het nieuwe jaar beginnen. In feite hebben we 1 januari te danken aan Julius Caesar. Daarvoor vierden de Romeinen nieuwjaar op 1 maart, de maand die gewijd was aan de oorlogsgod Mars. Vandaar dat september tot december nog verwijzen naar zeven tot tien en valt de schrikkeldag op het einde van februari, de laatste en kortste maand van het jaar. Die moest namelijk het resterende gaatje opvullen. Wij Belgen hebben zelfs onze naam mogelijk aan Caesar te danken. Het hernoemen van landen en zeeën door zelfverklaarde wereldleiders is dus van alle tijden.

Dat 1 januari het begin van het jaar is, is nogal onlogisch. 21 december of eventueel het begin van de lente zijn dan toch wel geschiktere momenten voor een nieuw begin. In andere culturen wordt nieuwjaar trouwens ook op andere tijdstippen gevierd. Ze hebben daar allen wel een uitleg voor. Er is hier duidelijk een taak weggelegd voor de opruimgoeroe Marie Kondo om dit nieuwjaarrommeltje eens vakkundig op te ruimen.

Ondertussen zitten we wel met dat aftelmoment op 31 december vlak voor middernacht, een uur dat ook op conventie berust. En toch, toch is het voor velen alsof men om middernacht een grens overstapt, of er iets nieuws begint, en alle kwaad en onheil van voor middernacht achtergelaten wordt.

We starten met het knallen van vuurwerk en champagnekurken. De overwinning wordt uitbundig gevierd: we hebben het gehaald, voorlopig nog met de hakken over de sloot, maar we gaan ervoor. Feestjeeeeeuh!

Als kind vond ik dit een spannend moment: opblijven tot middernacht was een hele prestatie, ook al was het vooral vechten tegen de slaap. Normaal gebeurde het hernoemen van de dag in het geheim terwijl je sliep, maar nu maakte je het (half)bewust mee! Tegenwoordig vind ik het eerder *much ado about nothing*. Tenslotte is het in de meeste gevallen een weekdag als een andere zonder magische eigenschappen en ga ik op een normaal uur slapen. Ik word dan wel gewekt als kort voor middernacht de eerste slecht getimede knallen vroegtijdig afgaan, maar na het uitrazen van het vuurwerk val ik weer in slaap om 's morgens vroeg op te staan. Liefst maak ik dan een lange wandeling, sneeuw ligt er de laatste jaren niet meer, en geniet ik van de stilte en de lege natuur nu iedereen nog in bed ligt na een vermoeiende nacht. Ik dwaal wat rond in de buurt waar ik woon waar je vanop de kam van een Hagelandse heuvel bij helder weer de imec-toren kan zien, nog vaag, bij het schemerlicht van de zon aan de horizon achter de E314, die daar in de diepte merkwaardig stil ligt te wezen. Geen gedender van treinen of vliegtuigen. Zelfs de sporadische auto op de autoweg lijkt op kousenvoeten te rijden. Vogels houden zich koest, terwijl ze stilaan bekomen van het knalkabaal. Het is alsof ik alleen op de wereld ben en de zon aan de horizon alleen voor mij opkomt. Ik krijg echt de indruk dat ik het begin van `iets nieuws' ervaar. Als ik hier in groep was geweest zou ik warempel met gekruiste armen en hand in hand *Auld Lang Syne* meegezongen hebben.

© Joris Snaet

Om eerlijk te zijn raadpleeg ik in het oude jaar het weerbericht of 1 januari zich wel zal lenen tot deze pastorale ervaring. Vorig jaar (ja deze tekst moet voor nieuwjaar ingestuurd worden, dus je moet je even mentaal het verschil tussen schrijfmoment en leesmoment voor de geest halen), 1 januari van vorig jaar dus, was de weersvoorspelling niet zo veelbelovend en besloot ik niet te wandelen maar te wachten tot de zon op was om een fietstocht naar Leuven te maken. Het was in de meeste steden en gemeenten verboden om vuurwerk af te steken, maar twee uur voor middernacht waren de eerste knallen al te horen. Het Pipi Langkous-syndroom: `het mag niet, dus ik denk wel dat ik het zal doen'. Vanwaar toch die knaldrang? Voorheen was het vuurwerk bedoeld om boze geesten te verjagen. Ik denk niet dat tegenwoordig leiders met slechte of ziekelijke intenties daardoor weggejaagd zullen worden.

Omdat ik met de fiets de kleine binnenwegen gebruik op weg naar Leuven, kom ik daar de leeggeknalde vuurwerkdozen tegen omdat een politiecombi er niet kan geraken. Op het traject dat krinkelwinkelend de in ontwerp zijnde fietssnelweg Leuven-Aarschot volgt, kom ik op normale werkdagen wel een aantal fietsers tegen, maar deze keer is het enkel een kwispelende hond die zijn slaperig baasje uitlaat. Kronkelwegen worden rechtgetrokken voor de snelle fiets, terwijl wat verder de meanders van de Demer weer in ere hersteld worden om de rechtgetrokken rivier weer te doen kronkelen. Mensen doen nu eenmaal dingen omdat ze het kunnen.

In Leuven is het merkwaardig stil en leeg. De enige keer dat ik Leuven zo stil en leeg heb gezien, was toen we tijdens de coronaperiode voor het eerst weer recreatief mochten fietsen, zelfs zonder mondmasker op voorwaarde dat we rekening hielden met de afstand tot onze voorganger om niet in de luchtstroom van zijn adem te rijden. Ja, toen was iedereen ineens epidemioloog en expert in de vloeistofdynamica.

Voor de Sint-Pieterskerk kom ik een door de zachte wind voortrollend blikje tegen waarvan het geratel in de stilte opvalt. Wellicht was het zijn tocht ergens op de Oude Markt begonnen. In de Parijsstraat passeer ik een zwalpende student die duidelijk op zoek is naar zijn kot. Voor Den Delper zit een koppel, onderuitgezakt op een paar stoeltjes, verdwaasd naar hun nog halfvolle glas te staren, hun laatste, voor ze zullen opstappen om hun knalkater te gaan opzoeken. Het café is al een paar uur gesloten en het zal niet onmiddellijk weer openen.

Wat verder hoor ik in de verte een vrolijk afwisselend geblaf van twee honden. Hun woef waf woef waf weerkaatst tegen de gevels van de lege straten. Die hebben er blijkbaar zin in. Vanop het Damiaanplein komt een bakfiets mij tegemoet gereden met in de bak twee blaffende labradors die als een sirene toe ta toe ta de weg vrij moeten maken voor de spoedbehoevende fietsster. Labradors zitten blijkbaar graag in de bak. Terwijl ze achter me wegrijden is het dopplereffect duidelijk waarneembaar tot ze de Minderbroedersstraat inrijden.

Als ik op de campus in Heverlee arriveer zie ik niet alleen de imec-toren van dichtbij, maar ook de imec-parking en daarachter het gebouw van Computerwetenschappen. Het staat er nog en wacht geduldig tot het leven weer op gang zal komen en iedereen iedereen weer het beste zal wensen voor een nieuw jaar, al is dat ondertussen, als deze tekst verschijnt, toch ook weer een oud jaar geworden.